

Valikkursus Sõjad ja konfliktid XX sajandil

Valikõppeaine, mille maht on üks kursust, s.o 35 tundi.

1. Õppeaine eesmärgid

- 1) Mõistab sõdade puhkemise põhjuseid, osata nimetada I ja II maailmasõja puhkemise põhjuseid;
- 2) näitab kaardil sõdade ja konfliktide asukohti;
- 3) oskab mõista sõjategevuse mõju erinevate huvigruppide vaatenurkadest;
- 4) teab kuulsamaid väejuhte (omal valikul);
- 5) oskab lugeda lahinguskeemi;
- 6) mõistab propaganda rolli sõjas ja ühiskondliku arvamuse kujundamisel;
- 7) oskab analüüsida suurriikide tegevust lokaalsete konfliktide mõjutajatena külma sõja ajal;
- 8) oskab analüüsida filmi kui teabeallikat ning eristada kunstilises filmis kasutatud võtteid dokumentaalfilmidest.

2. Õppeaine kirjeldus

XX sajand on mõjutatud arvukatest konfliktidest ja sõdadest, mis on kujundanud erinevate piirkondade (riikide, kontinentide) nägu pikemaks või

lühemaks ajaks. Lisaks kahele maailmasõjale on hulgaliselt väiksemaid lokaalseid konflikte, mille käigus suurriikide mõjutustel on relvade jõul

muudetud jõujooni teatud piirkondades. Kursuse sisu moodustavad konfliktid ja sõjad, mis õppijatele huvi pakuvad (valitakse koos) ning nende sõdade toel arutletakse relvastuse arengu küsimusi, väideldakse progressi olemuse üle, vaadeldakse sõdade kujutamist kunstiliste vahenditega (film, memuaarid, fotod, propaganda), püütakse mõista erinevate huvigruppide eesmärgi ja kogemust sõjalistes konfliktides. Kuivõrd juht on vastutav sõja puhkemise ees (Hitleri ja Stalini näitel) Kursuse eesmärk ei ole aastaarvude päheõppimine või lahingute kirjeldamine detailides - valitakse üheskoos põnevamad näited ning nende alusel kujundatakse arusaam sõdade rollist XX sajandi ajaloos. Põhirõhk on mõistmisel, oskusel seostada muutusi igapäevaelus ka sõjaliseks otstarbeks välja töötatud tehnoloogiaga (aatomitehnoloogia, laserid, kosmosetehnika jne), oskus näha sõja mõju erinevate inimeste silme läbi.

Konfliktid ja sõjad, mis on kujundanud XX sajandi näo (valikud): Bokserite ülestõus Hiinas, Buuri sõda, Vene-Jaapani sõda, Mehhiko ülestõus, Balkani sõjad, I maailmasõda, Armeenia genotsiid, Vene kodusõda, Iirimaa iseseisvussõda, Vabadussõda Eestis, Hispaania kodusõda, II maailmasõda (sh Holokaust), Talvesõda, Hiina kodusõda, Korea sõda, Indo-Hiina sõda, Araabia-Iisraeli sõjad, Sudaani kodusõda, Prantsuse-Alžeeria sõda, Suessi kriis, Kuuba konflikt, Ungari ülestõus, Tšehhoslovakkia ülestõus, Vietnami sõda, Afganistani sõda, Iraani-Iraagi sõda, Pärsia lahe konflikt, Lahesõda, Rwanda genotsiid, Jugoslaavia sõjad.

3. Õppetegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Õpet kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut nii ainesiseselt kui ka teiste õppeainetega ja läbivate teemade abil;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas ning jätab piisavalt aega nii huvitegevuseks kui ka puhkuseks;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ja koos teistega (iseseisvad, paaris- ning rühmatööd, õppekäigud, praktilised tööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks ning loovateks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks;
- 4) rakendatakse nüüdisaegseid IKT-l põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 5) laiendatakse õpikeskkonda: muuseum, arhiiv, näitus, raamatukogu, ajaloolis-kultuuriline keskkond, ettevõtted, mittetulundusühingud, lahingupaigad, sõjaväeosad ja teised riigikaitseinstituutsioonid, sh kaitseväge õppeasutused, jne;
- 6) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh: a) aktiivõpet: paaris- ja rühmatöö, vestlus, diskussioon, väitlus, seminar, ajurünnak; projektõpe, loovülesande lahendamine (kirja ja kõne koostamine, teemantluuletus, ajaleht jne), juhtumianalüüs, rollimängud ja simulatsioonid, projektides osalemine, õppekäigud ja muu taoline; b) skeemi, plaani, võrdleva tabeli ning õpimapi koostamine, töölehe ja kontuurkaardi täitmine, arutluse ning temaatilise kava koostamine, arutluse kirjutamine; c) uurimuslikud tegevused, sh praktiliste ja uurimistööde koostamine, loodusobjektide ja protsesside vaatlemine, infootsing teabeallikatest ning infoanalüüs, referaadi ja ettekande koostamine, retsenseerimine ning esitlemine IKT vahendeid kasutades; d) allikaanalüüs (dokument, tekst, statistika, pilt, karikatuur jms) ning allika usaldusväärsuse hindamine; e) tegevuspõhine õpe (nt dramatiseering, esitluse ja temaatilise ekspositsiooni koostamine, õppekäigu ettevalmistamine ning korraldamine), vabatahtlik töö; f) mõistete seletamine ja kasutamine kontekstis, plankide ning ankeetide täitmine; g) kohtumised õigusorganite esindajatega ja teiste spetsialistide esindajatega koolis ja nende töö jälgimine töökohal jmt;
- 7) arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid, sealjuures on põhirõhk hoiakute kujundamisel;
- 8) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane.

4. Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) omandab süsteemse ülevaate XX sajandi sõdadest ja konfliktidest;
- 2) suudab kriitiliselt analüüsida erinevaid ajalooallikaid ja tekste, mõistab
- 3) propaganda rolli inimeste arvamuse kujundamisel;
- 4) suudab töötada meeskonnas;

- 5) suudab osaleda väitluses ja põhjendada oma seisukohti;
- 6) suudab eristada teaduspõhist teadmist ideoloogilisest ning esitada oma
- 7) seisukohti argumenteeritult;
- 8) oskab kasutada mõisteid ning termineid, mõistab erinevate seisukohtade
- 9) vajalikkust;
- 10) suudab kriitiliselt analüüsida ja hinnata oma õppeprotsessi tulemusi.

Õppesisu

I blokk -5 tundi. Konfliktid XX sajandi algul. Bokserite ülestõus Hiinas, Buuri sõda, Vene-Jaapani sõda, Mehhiko ülestõus, Balkani sõjad. Sõda kui poliitika jätkamine relvadega. Erinevad väeliigid ja riikide sõjaline võimsus, uued relvaliidid.

II blokk - 8 tundi. I maailmasõda, Armeenia genotsiid, Vene kodusõda, Iirimaa iseseisvussõda, Vabadussõda Eestis. Strateegia ja taktika.

III blokk -8 tundi. II maailmasõda: Hispaania kodusõda kui eelnev relvastuse katsetus, Holokaust, Talvesõda. Sõjalised kaardid ja nendelt info lugemine. II maailmasõja relvastus. II maailmasõda filmikunstis. II maailmasõja olulisemad väejuhid.

IV blokk - 8 tundi. Sõjalised konfliktid külma sõja ajal: Hiina kodusõda, Korea sõda, Indo-Hiina sõda, Araabia-Iisraeli sõjad, Sudaani kodusõda, Prantsuse-Alžeeria sõda, Suessi kriis, Kuuba konflikt, Ungari ülestõus, Tšehhoslovakkia ülestõus, Vietnami sõda, Afganistani sõda.

V blokk - 6 tundi. Külma sõja lõpp ja muutused sõjapidamises. Iraani-Iraagi sõda, Pärsia lahe konflikt, Lahesõda, Rwanda genotsiid, Jugoslaavia sõjad. Infosõda.

5. Hindamine

Jooksva hindamise puhul õpilasel peab olema mitte vähem kui 3 jooksvat hinnet või hinnangut mille alusel moodustab kursuse lõplik hinne või hinnang. Õpilane esitab õpimapi, kus on kohustuslikud kodused tööd ja töölehed.

Valikkursust hinnatakse mitteeristavalt: õpiväljundite saavutamisel hinnatakse tulemus piisavaks sõnaga “arvestatud” (AR) ning millest madalamal tasemel tulemus hinnatakse ebapiisavaks sõnaga “mittearvestatud” (MA). Hindamise korraldus lähtub kooli õppekavas sätestatust:

Hinnatakse õpilase aktiivsust tundides, oskust põhjendada oma seisukohti, arutlusoskust, oskust leida seoseid ja teha üldistusi.

AR- õpitulemustest saavutatud 50% ,

MA - õpitulemustest saavutatud 0-49%.